

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 649/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. P. P., Česká republika, zastúpeného advokátkou Mgr. I. Š., G., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, Úradu justičnej a kriminálnej polície a Okresnej prokuratúry Bratislava I v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1557/02-OVK-B1-2009-PL, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. P. P. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. apríla 2013 doručená sťažnosť JUDr. P. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ“) a Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1557/02-OVK-B1-2009-PL.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného riaditeľstva PZ ČVS: ORP-1557/02-OVK-B1-2009-PL z 25. novembra 2010 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za zločin poisťovacieho podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 223 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona. Proti uzneseniu podal sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra uznesením sp. zn. 2 Pv 847/10 zo 14. apríla 2011 zamietla ako nedôvodnú.

Sťažovateľ urgoval podaním z 29. septembra 2011 zabezpečenie ním navrhnutých dôkazov. V nadväznosti na to bol predvolaný na výsluch, ktorý sa uskutočnil 26. októbra 2011. Sťažovateľ uvádza, že od tohto úkonu mu *„nebolo zaslané žiadne rozhodnutie vo veci, návrh na dokazovanie, ani oznámenie, že vyšetrowanie nemôže byť ukončené v zákonom stanovenej lehote a z akého dôvodu“*.

Sťažovateľ pritom *„vyslovene uviedol, že žiada, aby bol upovedomený o všetkých úkonoch uskutočnených vo veci, avšak do dnešného dňa mu od posledného úkonu dňa 26. 10. 2011 nebolo zaslané žiadne rozhodnutie vo veci, návrh na dokazovanie, ani oznámenie, že vyšetrowanie nemôže byť ukončené v zákonom stanovenej lehote a z akého dôvodu“*.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza, že *«vzhľadom k tomu, že... nebol spokojný s postupom vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora v trestnom konaní, podal... dňa 20. 11. 2012 okresnej prokuratúre sťažnosť pre prieťahy v konaní a dňa 21. 11. 2012 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) sťažnosť na postup prokurátora»*.

Prípisom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) z 25. januára 2013 bol sťažovateľ upovedomený o výsledku šetrenia jeho sťažnosti

z 21. novembra 2012 na postup prokurátora adresovanej Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), obsahovo vyhodnotenej ako podnet. Vychádzajúc z jeho obsahu je zrejmé, že samotná krajská prokuratúra pripustila opodstatnenosť podnetu sťažovateľa v tom zmysle, že v predmetnom konaní dochádza k prietahom v konaní, pričom uviedla, že toto pochybenie bolo vyšetrovateľovi písomne „vytknuté“ už 27. novembra 2012, a v prípise ďalej uviedla, že „na toto pochybenie, upozorní dozorujúcu prokurátorku s tým, aby sa kontaktovala s vyšetrovateľom vytkla jeho pochybenia a jeho prietahy s tým, aby prípravné konanie bolo čo najrýchlejšie ukončené“, čím považovala podnet sťažovateľa za vybavený.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že „nakoľko... neobdržal odpoveď na sťažnosť pre prietahy v konaní zo dňa 20. 11. 2012 a i napriek údajným písomným pokynom prokurátora vyšetrovateľovi, aby vo veci konal, neznamenal sťažovateľ žiadny posun v konaní a orgány činné v trestnom konaní naďalej nekonali, podal sťažovateľ opätovnú sťažnosť pre prietahy v konaní dňa 20. 03. 2013“, ktorú doručil okresnej prokuratúre. Tvrdí, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (datovanej zo 17. apríla 2013 a doručenej ústavnému súdu 25. apríla 2013) „neobdržal odpoveď ani na jednu zo svojich sťažností na prietahy v konaní“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ v sťažnosti konštatuje, že „je zrejmé, že orgány činné v trestnom konaní pri svojom postupe a vyšetrovaní trestnej veci vedenej pod ČVS: ORP-1557/2-OVK-B1-2009-PL nekonali tak, aby vec bola ukončená v lehote podľa ust. § 209 ods. 2 Trestného poriadku, pričom porušenie povinnosti je nielen na strane Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, ale aj na strane Okresnej prokuratúry Bratislava I, ktorá je oprávnená zasahovať do priebehu vyšetrovania a vhodnými pokynmi a opatreniami ho usmerňovať“, a navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa JUDr. P. P., nar..., bytom..., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva PZ Bratislava I

a Okresnej prokuratúry Bratislava I vo veci vedenej pod ČVS: ORP-1557/02-OVK-B1-2009-PL bolo porušené.

2. Súd Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Bratislava I a Okresnej prokuratúre Bratislava I prikazuje, aby v konaní ČVS: ORP-1557/02-OVK-B1-2009-PL konali bez prieťahov.

3. JUDr. P. P., nar..., bytom..., priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 2.000,- EUR, ktoré sú Okresné riaditeľstvo PZ Bratislava la Okresná prokuratúra Bratislava I povinné vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresné riaditeľstvo PZ Bratislava I a Okresná prokuratúra Bratislava I sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 275,94 EUR na účet jeho právneho zástupcu Mgr. I. Š., a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané

oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažnosti sú namietané zbytočné prietahy v postupe okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry v trestnej veci sťažovateľa.

Ústavný súd vo svojej judikatúre vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva stranou tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty obvineného, sa aj v prípravnom trestnom konaní sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02).

K tomu ústavný súd uvádza, že podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd vždy skúma, či sťažovateľ využil v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde všetky právne prostriedky na ochranu týchto práv.

Vychádzajúc z príslušných zákonných ustanovení je zrejmé, že orgány činné v trestnom konaní pri svojom postupe a vyšetrowaní trestnej veci vedenej pod ČVS: ORP-1557/2-OVK-B1-2009-PL nekonali tak, aby vec bola ukončená v lehote podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku, na čo poukázal sťažovateľ vo svojej sťažnosti na prietahy v konaní z 20. novembra 2012, pričom z „urgencie“ sťažovateľa z 29. septembra 2011 vyplýva, že namieta nezákonný postup okresného riaditeľstva PZ a postup prokurátorky okresnej

prokuratúry, ktorá je oprávnená zasahovať do priebehu vyšetrovania a vhodnými pokynmi a opatreniami ho usmerňovať.

Predmetnú sťažnosť sťažovateľa na pried'ahy v konaní z 20. novembra 2012 z hľadiska platnej právnej úpravy ústavný súd považoval za žiadosť obvineného o preskúmanie postupu policajta a okresného riaditeľstva PZ podľa § 210 Trestného poriadku, ktorou sa sťažovateľ ako obvinený domáhal odstránenia pried'ahov v konaní a ktorú bol dozorujúci prokurátor povinný preskúmať a o výsledku sťažovateľa upovedomiť.

Následne podaním sťažovateľ podal sťažnosť generálnej prokuratúre na postup prokurátora okresnej prokuratúry, ktorá ho postúpila krajskej prokuratúre a tá ho vybavila prípisom č. k. 1 KPt 1129/12-6 ako podnet, ktorý z hľadiska jeho obsahu možno považovať za podnet podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

Skutočnosť, že sťažovateľ využil svoje procesné právo a požiadal dozorujúceho prokurátora okresnej prokuratúry podľa § 210 Trestného poriadku o preskúmanie postupu policajta z hľadiska tvrdených zbytočných pried'ahov v jeho trestnom stíhaní a následne generálnu prokuratúru, resp. krajskú prokuratúru požiadal o preskúmanie postupu prokurátora okresnej prokuratúry, však ešte neznamená, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje a na ktorých použitie bol oprávnený podľa osobitných predpisov. Týmto osobitným predpisom nie je len Trestný poriadok, ale aj už spomenutý zákon o prokuratúre.

Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre je prokurátor pri vybavovaní podnetu povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre môže podávateľ podnetu žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) a b) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, prípadne vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok nápravy – opakovaný podnet (podľa § 34 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohol a mal domáhať preskúmania zákonnosti postupu okresného prokurátora v predmetnej veci, pokiaľ napriek tomu, že žiadal o preskúmanie postupu policajta okresného riaditeľstva PZ a o odstránenie prier'ahov v trestnom konaní, neboli zo strany okresnej prokuratúry prijaté efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy aj napriek oprávneniam vyplývajúcim jej z § 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Rovnako tak sa týmto účinným prostriedkom mohol sťažovateľ domáhať odstránenia ním tvrdených prier'ahov

v činnosti okresnej prokuratúry pri vybavovaní jeho žiadostí podľa § 210 Trestného poriadku.

Uvedený právny prostriedok umožňoval a stále umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc prokurátora generálnej prokuratúry, prípadne aj generálneho prokurátora Slovenskej republiky záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe opakovaného podnetu sťažovateľa dospeli k záveru, že tento postup okresnej prokuratúry bol v rozpore so zákonom (m. m. III. ÚS 261/05, I. ÚS 361/09).

Ústavný súd už opakovane judikoval, že sťažovateľ, ktorý namieta porušenie svojich základných práv zbytočnými prietiahmi zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní (pred podaním obžaloby, príp. po vrátení veci na došetrenie), je povinný pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využiť všetky dostupné a účinné prostriedky nápravy, teda žiadosť o preskúmanie postupu policajta a o odstránenie prietahov vo vyšetrovaní (podľa § 210 Trestného poriadku), ako aj prostriedky podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre, ak dozorujúci prokurátor nevykoná efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy aj napriek oprávneniam vyplývajúcim mu z § 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku (napr. III. ÚS 365/04).

Sťažovateľ, zastúpený advokátkou, v sťažnosti nepreukázal a ani z predloženej spisovej dokumentácie nevyplýva skutočnosť, že by podal opakovaný podnet v zmysle § 34 zákona o prokuratúre. Z príloh k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal okresnej prokuratúre 21. marca 2013 sťažnosť na prietahy v konaní, avšak z logickej a časovej nadväznosti sťažovateľových podaní, ako aj zo skutočnosti, že uvedené podanie bolo adresované okresnej prokuratúre, je zrejmé, že v danom prípade nešlo o opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre, ale v poradí o ďalší podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre.

Keďže sťažovateľ nevyčerpal všetky dostupné účinné prostriedky nápravy podľa zákona o prokuratúre, ale obrátil sa priamo na ústavný súd, bola jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá ako neprípustná podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. I. ÚS 361/09, III. ÚS 96/08).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

Odmietnutie sťažnosti však neznamená, že ústavný súd sa už v budúcnosti nebude môcť zaoberať prípadným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v prebiehajúcich trestných konaniach, avšak iba za predpokladu splnenia všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane preukázania, že sťažovateľ účinne využil iné právne prostriedky na ochranu svojich práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013